

Головацька Світлана

к.е.н., доцент

Хаймьонова Наталія

аспірантка

Львівська комерційна академія

м. Львів, Україна

ОБЛІК ЗА ЦЕНТРАМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ТРАНСФЕРТНИХ ЦІН

Механізм трансферних цін – потужний інструмент управління компанією, який повністю поєднує стратегічні і тактичні цілі підприємства і цілі кожної його філіалії, структурного підрозділу, центру відповідальності, та скеровує управління ними в єдиному напрямку. Метод впровадження системи трансфертного ціноутворення є одним із чільних важелів організації дієвого механізму управління, котрий дозволяє досягти різноманітних економічних цілей компанії як в короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі.

Питання трансфертного ціноутворення зайшли відображення в наукових працях вітчизняних і зарубіжних вчених: К. Друрі, Е.А. Аткинсона, Р.С. Каплана, Ч. Хорнгрена, Дж. Фостера, П.Й. Атамаса, С.Ф. Голова, Т.П. Карпової, Г.Г. Кірейцева, В.С. Леня, Л.В. Нападковської [1-4] та інших.

Трансфертні ціни – це умовно-розрахункові ціни, котрі використовуються в межах транснаціональної корпорації для встановлення господарських зв'язків між їх підрозділами, що розташовані в різних країнах, формуються в залежності від стратегії транснаціональної корпорації і складають предмет комерційної таємниці [3].

Запровадження трансфертної політики повинно ґрунтуватися на дотриманні принципів об'єктивності, реалізму, справедливості для усіх сторін, скорочення часу на переговори для усіх сторін, скорочення часу на переговори та вирішення суперечок, зниження ризику недостатньої оптимізації виробництва та управління, точності і достовірності відображення економіки кожного центру прибутку [1]. Мета системи трансфертного ціноутворення:

1. Надавати інформацію, яка спонукає менеджерів підрозділів до прийняття виважених та обґрунтованих управлінських рішень.
2. Забезпечувати корисною інформацією для оцінки показників внутрішньогосподарської діяльності центрів відповідальності;
3. Цілеспрямовано переміщувати частину прибутку між підрозділами та місцями їх розміщення.
4. Гарантувати, що автономність діяльності підрозділів не порушується.
5. Забезпечення внутрішнього контролю за результатами взаємовідносин між центрами відповідальності.

Внаслідок своїх особливостей трансфертна ціна істотно впливає на кінцеві показники діяльності центрів відповідальності, тому при використанні

трансфертних цін важливим є вибір оптимальних методів трансфертного ціноутворення. Практика діяльності виробила кілька методів визначення трансфертних цін:

Ціноутворення на основі ринкових цін (якщо для проміжного продукту існує досконалий конкурентний ринок, то для прийняття рішень і оцінки діяльності підприємств оптимальним є встановлення трансфертних цін за цінами конкурентного ринку. Фінансові результати підприємства відображають реальний економічний внесок підрозділу в прибуток холдингу);

Ціноутворення на основі маржинальних витрат (використовується, коли ринок для проміжного продукту або не існує, або є недосконалим, а підприємство-виробник має вільними виробничими потужностями);

Ціноутворення на основі повних витрат (використовується в тих же випадках, що і попередній метод, за тим лише винятком, що в ціну включається надбавка, що компенсує постійні витрати);

Ціноутворення на основі підходу "витрат плюс" (використовується в тих же випадках, що і ціноутворення на основі повних витрат з тією різницею, що в ціну закладається надбавка на прибуток, тобто підприємство працює з наперед визначеною рентабельністю - базою для нарахування надбавки можуть бути змінні витрати або повні витрати);

Ціноутворення на основі маржинальних витрат плюс постійна фіксована надбавка (передбачає передачу продукції підприємству-споживачеві за маржинальним витратам і виплату останнім підприємству-виробнику фіксованої надбавки);

Ціноутворення на основі переговорів (найбільш прийнятні в ситуаціях, коли існує кілька ринкових цін або реалізаційні витрати для внутрішнього і зовнішнього ринків різні).

Критеріями вибору методу трансфертного ціноутворення є [1]:

- сприяння узгодження загальної мети компанії;
- мотивація керівництва;
- сприяння автономії підрозділів в умовах децентралізації управління.

Впровадження системи трансфертного ціноутворення дозволяє транснаціональним корпораціям вирішити низку проблем, пов'язаних із аспектами управління центрами відповідальності. По-перше, застосування трансфертних цін дає змогу розрахувати ефективність діяльності будь-якого центру відповідальності для прийняття рішення про його подальший розвиток, реструктуризацію чи ліквідацію.

По-друге, створюється механізм для підвищення ефективності діяльності центрів відповідальності і, як наслідок, зростає конкурентоздатність компанії в цілому.

По-третє, відбувається регулювання попиту і пропозиції на продукцію чи послуги того чи іншого підприємства, і в результаті створюється інструмент мотивації його керівництва у конкурентній боротьбі.

Використання трансфертного ціноутворення створює можливості оперативного контролю витрат та результатів діяльності на різних рівнях

підприємства. Використання того чи іншого методу формування трансфертних цін є складовим елементом стратегії підприємства.

Список використаних джерел

1. Голов С. Ф. Управлінський облік: [Навчальний посібник] / С. Ф. Голов. – К. : Лібра, 2003. – 704 с.
2. Корепанов Д. Н. Трансфертные цены в рамках внутрикорпоративной торговли ТНК: сущность и перспективы использования [Текст] / Д.Н. Корепанов // Интеграл. – 2009. – №2. – С. 48-49.
3. Нападовська Л. В. Управлінський облік: [Навчальний посібник] / Л. В. Нападовська. – К. : Книга, 2004. – 544 с.
4. Шеламова Д.І. Міжнародний досвід формування трансфертних цін [Текст] / Д.І. Шеламова, В.Р. Костюк // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №6. – С. 170-176.

Дацюк Альона

здобувач

Луцький національний технічний університет

м. Луцьк, Україна

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧОГО ПРОЦЕСУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Система бухгалтерського обліку витрат забезпечує отримання інформації про фактично здійсненні витрати в процесі виробництва шляхом їх суворого документування.

Первинним документам належить важливе значення в процесі оформлення господарських операцій, вони служать основою законності підтвердження тих процесів, що відбуваються на підприємстві.

Ведення первинного обліку виготовлення сільськогосподарської продукції має відповідати наступним вимогам: облік має відображати достовірну інформацію про обсяги виробництва і якісні характеристики, що використовуються в процесі калькулювання собівартості продукції; забезпечувати в структурних підрозділах облік виготовлення продукції за окремими культурами, видами тварин, показниками якості; забезпечувати доступність узагальнення інформації у зведених формах; облік має відповідати особливостям технологічного процесу виробництва; забезпечувати контроль за продукцією, що надходить з виробництва, попереджувати невиробничі втрати, розкрадання.

Аналітичний облік витрат в сільськогосподарських підприємствах має важливе значення, оскільки порядок відкриття аналітичних рахунків, особливості відображення інформації в реєстрах аналітичного обліку визначають основні